

19. 2. 2020

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Dohody o volbě soudu třetího státu

Ač mělo nařízení Brusel I bis přinést širší univerzální působnost, praxí požadované rozšíření působnosti na dohody ve prospěch soudů třetího státu neproběhlo. Dosud tak stále není vyřešena otázka, jakou právní úpravou se tyto dohody mají řídit, což přináší právní nejistotu zejména v oblasti mezinárodního obchodu, tedy tam, kde bychom očekávali pravý opak.

S nařízením Evropského parlamentu a Rady č. 1215/2012 ze dne 12. prosince 2012, o příslušnosti a uznávání a výkonu soudních rozhodnutí v občanských a obchodních věcech (dále jen „Nařízení Brusel I bis“) přišla velká změna a čl. 25 se nyní vztahuje i na dohody o volbě soudu uzavřené stranami, které mají obě bydliště mimo Evropskou unii. Původně navrhovaná univerzální působnost v podobě možnosti dohod o volbě ve prospěch soudů třetích států však do konečné podoby nařízení neprošla. V souvislosti s dohodami ve prospěch soudů třetího státu je třeba nejprve zmínit rozsudek SDEU 281/02, Andrew Owusu proti N. B. Jacksonovi a dalším. V něm Soudní dvůr rozhodl, že čl. 2 Bruselské úmluvy (čl. 4 Nařízení Brusel I bis) je kogentní povahy a lze se od něj odchýlit pouze v případech výslovně stanovených. Tím na jednu stranu Soudní dvůr řekl, že soudy členských států nemohou postupovat dle pravidla *forum non conveniens* a postupovat věc na vhodnější soud, na druhou stranu tím s vysokou pravděpodobností vyloučil i použití dohod o volbě soudu ve prospěch soudů třetích států, neboť Bruselská úmluva (a ani Nařízení Brusel I bis) explicitně neumožňuje odchýlení se od obecných pravidel v této otázce. Soudní dvůr je za tento formalistický postup kritizován, neboť zcela popírá princip autonomie vůle.

P / R / K

ADVOKÁTNÍ KANCELÁŘ

Použití Haagské úmluvy o dohodách o volbě soudu

Je otázka, jak se v této věci bude dále vyvíjet judikatura Soudního dvora, neboť legislativně se tento problém ani po revizi nevyřešil. Nařízení Brusel I bis nijak neřeší otázku těchto dohod a zřejmě se nejednalo o opomenutí. Komise se při diskuzi o revizi Nařízení Brusel I vyjádřila tak, že má zájem na tom, aby se na tyto dohody aplikovala Úmluva o dohodách o volbě soudu z 30. 6. 2005 (dále jen „Haagská úmluva“). [1] Ta je pro členské státy Evropské unie (včetně Dánska) závazná od 1. 12. 2015. Záměr nezdvoujovat právní úpravu je chválný, nicméně vyvolává řadu problémů.

Za prvé, dle čl. 26 odst. 6 písm. a) Haagské úmluvy má Nařízení Brusel I bis přednost před úmluvou, pokud mají obě strany dohody o volbě soudu bydliště v Evropské unii. Aplikování Haagské úmluvy tak problém dohod ve prospěch soudů třetích států vůbec neřeší. Za druhé, doložky uzavřené za účinnosti Nařízení Brusel I bis a před účinností Haagské úmluvy nebudou nikdy požívat právní

ochrany dané touto úmluvou. [2] A za třetí, Haagská úmluva neřeší problematiku komplexně. Je totiž limitována pouze na výlučné dohody o volbě soudu, vylučuje z působnosti určité oblasti, na které se Nařízení Brusel I bis uplatňuje (např. přeprava osob a zboží, platnost a porušování práv z duševního vlastnictví) a je uplatnitelná pouze pro státy, které jsou smluvními stranami této úmluvy, tzn. že zvolený soud musí být na území smluvního státu úmluvy a jen rozsudky takového státu mohou být uznány v ostatních smluvních státech.

Jiné možnosti řešení

Vyvstává tak otázka, jakou právní úpravu použijeme v případě zvolení soudu třetího státu, pokud se neaplikuje Haagská úmluva. Jelikož se tvůrci Nařízení Brusel I bis snažili nenechat téměř žádný prostor pro národní právo, je třeba vykládat existující pravidla za účelem zaplnění mezer. [3] Nejlepší řešení *de lege ferenda* se zdá být rozšíření čl. 25 i na dohody ve prospěch třetích států, problémem je, že pravidly Nařízení Brusel I bis nelze vázat soudy třetích států a bylo by třeba nějakým způsobem zabezpečit ochranu účastníků dle standardů evropského justičního systému. [4] Touto problematikou se před přijetím Nařízení Brusel I bis zabývala i Evropská skupina pro mezinárodní právo soukromé. Její návrh obsahoval nový článek stanovující, že s ohledem na dohodu o volbě soudu třetího státu nepovedou soudy členských států řízení, dokud zvolený soud neprohlásí svou nepříslušnost. [5] Soud členského státu nicméně může konat řízení, pokud se ukáže, že zvolený soud nevydá rozhodnutí v přiměřené době nebo pokud rozsudek zvoleného soudu nebude možné uznat a vykonat podle práva soudu, u kterého bylo řízení zahájeno jako první. Chybí však úprava postupu, pokud se ukáže, že soudní ochrana ve státě zvoleného soudu nesplňuje mezinárodní standardy. [6]

Volba soudu třetího státu zároveň otvírá prostor pro použití imperativních norem práva tohoto zvoleného soudu, čehož si strany nemusí být vědomy. Ukázkou, ač z prostředí Evropské unie, může být případ rozsudku SDEU 381/98, Ingmar GB Ltd proti Eaton Leonard Technologies Inc., ve kterém se Soudní dvůr vyslovil, že i když si strany zvolily jako rozhodné právo kalifornské, britský soud, který spor rozhodoval, má použít některá ustanovení směrnice o obchodních zástupcích, za což byl kritizován pro až příliš extenzivní výklad pojmu imperativních norem. [7]

Závěr

Ani v otázce širší působnosti dohod o volbě soudu nebyla vůle unijních zákonodárců nastolit výslovné normativní řešení. Rozumím, že se jedná o nelehkou, zejména politickou, otázku, nicméně mám za to, že v době neustálého rozvoje mezinárodního obchodu, a to nejen v rámci Evropské unie, by stanovení jednoznačných pravidel pro univerzální působnost těchto dohod znamenalo právní jistotu pro všechny zúčastněné. Odpověď nám může dát Soudní dvůr či unijní zákonodárce v jedné z dalších revizí.

Mgr. David Krátký

[PRK Partners s.r.o. advokátní kancelář](#)

Jáchymova 2

110 00 Praha 1

Tel.: +420 221 430 111

Fax: +420 224 235 450

e-mail: prague@prkpartners.com

[1] Záznam ze zasedání výboru Evropského parlamentu pro právní záležitosti z 20. 9. 2011. [online] k dispozici >>> [zde](#).

[2] BŘÍZA, Petr. *Volba práva a volba soudu v mezinárodním obchodě*. V Praze: C.H. Beck, 2012. Právní praxe. s. 182.

[3] KOHLER, Christian. Agreements conferring jurisdiction on courts of third states. In: POCAR, F., VIARENGO, I. VILLATA, F. C. *Recasting Brussels I: Proceedings of the conference held at the University of Milan on November 25-26, 2011*. Milano: Casa editrice dott. A. Milani, 2012. s. 203.

[4] Tamtéž.

[5] Čl. 23bis Proposed amendment of Chapter II of Regulation 44/2001 in order to apply it to external situations, Bergen, on 19-21 September 2008 [cit. 2020-23-01]. Dostupné z: <https://www.gedip-egpil.eu/documents/gedip-documents-18pe.htm>.

[6] KOHLER, Christian. Agreements conferring jurisdiction on courts of third states. In: POCAR, F., VIARENGO, I. VILLATA, F. C. *Recasting Brussels I: Proceedings of the conference held at the University of Milan on November 25-26, 2011*. Milano: Casa editrice dott. A. Milani, 2012. s. 204.

[7] BŘÍZA, Petr. *Volba práva a volba soudu v mezinárodním obchodě*. V Praze: C.H. Beck, 2012. Právní praxe. s. 76.

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Prekluze důvodu neplatnosti VH](#)
- [Jak zahájit provoz mezinárodní letecké linky do České republiky \(EU\): právní požadavky pro aerolinky ze třetích zemí](#)
- [TOP 5 judikátů z korporátního práva za rok 2025](#)
- [Odštěpný závod zahraniční společnosti optikou NIS2: Jak správně určit velikost podniku?](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 31. - létající pořizovatel ve světle nového stavebního zákona](#)
- [SCHEJBAL& PARTNERS stáli u získání jedné z prvních licencí dle MiCA v ČR](#)
- [Proč dnes více než polovina M&A transakcí ve střední Evropě nekončí podpisem](#)
- [Přehnaná, nebo důvodná prevence? Zajištění a utvrzení závazků v praxi](#)

- [Návrh nového zákona o digitální ekonomice](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 30.: Jednání za s.r.o. – zápis jednatelského oprávnění do obchodního rejstříku](#)
- [Prověřování zahraničních investic a kybernetická regulace: řízená služba jako nová transakční proměnná](#)